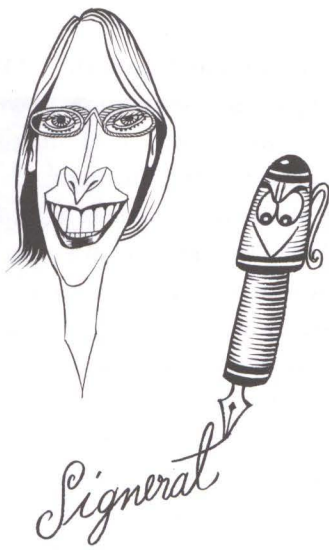

Mördarstaten

Perrongen i den lilla sibiriska byn var fylld av förväntan och undertryckt besvikelse när tåget från Vladivostok äntligen saktade in mot stationen. I luften surrade redan helikoptern från BBC och två team stod beredda med synkroniserat ljud. Han var på väg hem och valde den mödosamma resan motsols längs sibiriska järnvägen till Moskva, liksom för att understryka att de många långa åren i exil krävde en värdig entré. Man skulle kunna tro att han kom som en segrare, och jodå, det fanns de som hade läst, förstått och fått bekräftelse, men andra uttryckte desto större missnöje:

– Herr Solsjenitsyn, vi har det mycket sämre nu. Förr, på kommunismens tid var det ordning, vi fick arbete och mat. Nu finns inte ägg här ens.

– Och vi lever ett sämre liv, herr författaren, säg det till dem i Moskva.

Herr författaren lyssnade länge och dröjande svarade han dem:

– Det stämmer säkert det som ni berättar, men vilken är er slutsats?... Det går inte att ha en stat som skjuter sina egna medborgare.

Staten begår mord på sina egna men ser å andra sidan till att det finns färska ägg på bordet och ett slags jobb till var och en efter behov. Offren är borta, bara få kan berätta, andra vill glömma och så blir långsamt de egna näraliggande behoven överskuggande: "Är det så att den totalitära staten ger mig mer mat – så okej då."

Mördad av sin egen stat

En människa som har levt under 1900-talet i någon av de vanligaste nationalstaterna i vår del av världen har haft framför allt ett stort överskuggande hot: att bli mördad av sin egen stat. På andra plats kommer risken att bli mördad av en annan stat. Risken är mycket större med en

totalitär stat, men även relativt demokratiska stater kan vara riskabla att leva med.

Vi kan vara lite oroliga för att bli nedslagna på en mörk gata en kväll, men får sedan veta att de flesta mord sker inom familjen eller i brottsliga kretsar och att offren kände sin mördare mycket väl. Övergripen sker på hemmaplan, tycks det, men det vi är rädda för placerar vi långt bort och vi bedrar oss.

Mord är mord och det är ingen förmildrande omständighet om det sker i kraft av en offentlig makt. Lite kan man väl begära som medborgare: att inte bli mördad av sitt land, är ett högst rimligt krav på anständighet.

Men det har alltså skett och ingen kan tro annat än att det sker igen.

Under livet på savannen lärde vi oss att ta skydd för tigrar, lejon och giftiga onmar och genom årtusenden utvecklade vi en god taktik för att klara det livet. I dag är de gamla farorna försumbara, däremot utgör statligt övervåld, förtryck och totalitära styrelsekick nya hot mot vår existens. Och vi har inte haft så många generationer på oss att bygga upp ett naturligt skydd. I generna ligger ingen instinktiv rädsla för offentliga övergrepp nedärvd, den får vi komma på själva. För det vore ju

bra om nästa århundrande blev tryggare än 1900-talets Europa. En rimlig strategi för överlevnad är att bygga ett moraliskt, demokratiskt och konstitutionellt värn. Se det som ett förnuftigt säkerhetsarbete mot en offentlig makt som tydligen kan vända sin kraft i destruktion mot de sina.

Förhindra ont

Staten ska inte döda flickbebisar, skjuta studenter och avrätta fördomda.

Staten ska inte göra ont.

Statens uppgift är knappast heller att göra gott.

Staten ska förhindra ont. Eller skulle kunna, om den bara sattes på spåret, om bara någon sa till staten att det är ett fint och värdigt arbete för en stat att skydda medborgarna mot övergrepp, garantera fri- och rättigheter, skipa rättvisa och värna institutionerna.

Alltid finns det de som sluter upp på stationerna, som hyllar, blundar och låter sig ledas. Folkmord blir lite läckra, eller i varje fall inte så

” Under livet på savannen lärde vi oss att ta skydd för tigrar, lejon och giftiga ormar och genom årtusenden utvecklade vi en god taktik för att klara det livet. I dag är de gamla farorna försumbara, däremot utgör statligt övervåld, förtryck och totalitära styrelseskick nya hot mot vår existens. ”

klandervärda om de utförs för ett påstått högre politiskt syfte. Efteråt kommer de som vill skriva om historien eller förneka förintelsen. Och så mördar stater sina egna och på en svensk partikongress står Jenny. Hon är ung och hon är röd och när hon säger att visst är hon kommunist, brister partiombuden ut i applåder, för detta var ord i rättan tid.

ORD

Det var en serie program om **fattigdom** från Flemingsberg i Studio ett på radion. Bland annat intervjuades en tonåring med invandrarbakgrund. Kände hon sig fattig?

Nej, det gjorde hon inte.

Hon bodde med sin mamma och sina syskon och de hade det bra. Hennes mamma kände sig tvärtom rik bara i det att de hade egen lägenhet och inte behövde oroa sig för brödfödan.

Ja, men om du jämför dig med andra som har det bättre, försökte reportern

Nej, ändå inte. Hennes mamma lagade goda mättande soppor på det som fanns hemma. Självt tyckte hon att hon hade fått så fantastiskt mycket hjälp och stöd här i Sverige, i skolan. Hon var häpen över att så mycket hade gjorts för henne genom åren, att så många hade gjort sitt för att lotsa henne fram.

Ja, men om du tänker på de som är riktigt rika, som kan göra precis vad de vill och jämför med dom?

- Ja, om man ser det så, då är jag väl fattig förstås.

Helena Rivière